

В ХУМОРИСТИЧНИЯ СВЯТ НА ПОЕТА

Христо Недялков

Поет, баснописец, фейлетонист, автор на афоризми, епиграми, пътеписи, мемоари, на литературни и театрални статии, произведения за деца, Димитър Подвързачов е нанстина една сложна натура, която се отличава с ярката си творческа индивидуалност. Прекарал като сирак тежко детство, закърмен с идеалите на народниците, още с първите си стихотворения (печатани в „Надежда“ и „Българска сбирка“) привлича вниманието на Ив. Вазов, който възлага надежди на младия поет. В литературния си сборник „Лъчите на поезията“ 1901, Г. Бакалов помества стихотворения от Подвързачов с подчертан критически реализъм. „Между стихотворенията на младите творенията на Подвързачов — пише той в предговора — се отличават с по-голяма художествена издържаност и оригиналност, преди всичко те отговарят на най-важното изискване на демократичното и хуманно творчество.“ Изпаднал под влияние на народническо-социалистическите идеи в началото на века, по-късно младият поет се отклонява от това здраво реалистично начало, поезията му обеднява от борчески мисли и настроения и в редица свои произведения той възпява не народните страдания, а личните си неволи. Това личи от заглавията на стихотворенията „Скръб“, „Без път“, „Бездна“, „Проклятие“, „Гроб“ и др., печатани в сп. „Художник“, „Съвременник“ и в редактираното от него сп. „Звено“, 1914, написани в духа на символистичната поезия. Но с право Хр. Радевски твърди: „Символистичните мотиви не са твърде характерни за него. Подвързачов е преди всичко хуморист, активен съдник на обществените борби, а за поезията на символизма е характерно именно отчуждаването от обществения живот“ („Изкуство и критика“, 1939, кн. 8). Подвързачов не се затвори в рицарските замъци на усамотението, не се ограда с ледени стени, не избяга от тълпите. Той живя с тревогите на своето време и се налага като поет хуморист и сатирик. Когато първите години на нашето столетие е в най-яркото си проявление, Д. Подвързачов редактира няколко хумористични издания („България“, 1904—1909, „Оса“, 1909—1910, „Смях“, 1911—1914), където помества хумористични творби с подчертан сатиричен характер. Това вече ясно говори за живата връзка на поета с народа. Единствената книга, която приживе издаде, сборникът фейлетони „Как дяволът чете евангелието“ (подписан с най-популярния му псевдоним Хамлет принц Датски), потвърждава мисълта, че поетът е ценял преди всичко хумористичните си произведения — той се налага като един от най-изтъкнатите ни баснописци и фейлетонисти.

Отначало Д. Подвързачов започва с пародията, но скоро преминава към епиграмата, афоризма и баснята, разширява тематично и по форма сатиричното си творчество. Той осмива демагогската и насилническа политика на буржоазните партии по време на изборите, изобличава нравственото падение, засяга важни актуални събития, като изхожда от демократическите свободи

на народа. Злъчни сатири Подвързачов пише против войната, против онези, които имат облаги от нея, против Фердинанд. Нарича буржоазната система на управление „публичен дом“ („В улицата на търпимостта“), където всяка партия иска да спечели благоволенieto на царя и се добере до държавната хазна. В редица фейлетони и сатирични стихотворения поетът изобличава монарха и в духа на Алековите фейлетони предлага да бъде пропъден от родната („В Рилския манастир“). Републиканец по убеждение, той отрича монархическия режим и се бори за демократическо устройство на държавата. „Който се улови, че е казал думата република, веднага се дава под съд за бунт против държавния строй“, пише той в „Тревогите на г. министра“. Републиканските настроения на поета до Първата световна война са ясно определени. Той се обявява против намесата на България във войната, но когато буржоазията я обяви, той я възприе като „фатален факт“. Сега той работи в редакциите на „Военни известия“ и „Отечество“ и отпечатва няколко стихотворения, чужди на военната пропаганда (едно е посветено на убития Д. Дебелянов). Подвързачов не одобрява разпалената шовинистична поезия на автори като К. Христов и по-късно във фейлетона си „Недъг“ пише: „През време на войната у нас имаше задушлив излишък от патриотизъм, отивахме до пакостен шовинизъм“. Изневерата на Подвързачов са дължи не толкова на обстоятелството, че не написа патриотарски произведения, а че изостави сатиричната линия на изобличението и не изяви големия хуманитарен патос на сатирика. Епохата — бурна, напрегната, изискваше от писателя морална, идейна устойчивост, ясен поглед, вяра в доброто и силата на народа. Причината се крие несъмнено в непосредствеността на самия поет, но не е без значение и историческият момент — политическата ситуация е твърде сложна, за да може човек без твърд мироглед да се ориентира лесно в събитията. Попаднал в едно ожесточено общество, подгонен от тежката борба за съществуване (цял живот работил като коректор и редактор) за известно време след войната Подвързачов пилее поетичния си талант във вестникарски дреболии, анекдоти, политически бележки и каламбури, които го откъсват от художественото творчество. „Блазе, триж блазе на ония, които пишат с радост и за удоволствие. Когато вземам молива, струва ми се, че сядам на зъболекарски стол“, пише той в „Мисли и парадокси“. Самокритичен и честен в мислите и чувствата си той с насмешка гледа на литературните си занимания, надсмива се над тях и в „Епиграф“ отбелязва: „Без да бе поет, пише стихотворения.“ Писането на „ситнежи“ е причина да бъде забравена от някои онази част от произведенията му (басни, фейлетони, епиграми), с които Подвързачов има подчертани заслуги за развитието на нашия хумор и които ни задължават да му отдадем заслужено място. Това са творби, създадени с чувство на отговорност, с които бичува буржоазната действителност, загнила от недъзи. За да я критикува, поетът възприе сатирично-хумористичната форма и по свой подвързачовски начин доразви баснята и сатирата, разкри антидемократичната същност на монархизма, морала на властника и съдбата на бедния интелегент, смазан от устройството на капиталистическото общество. Подвързачов насища произведенията си с хаплив хумор, дошъл от изобличителния поглед на поета. Иронията му звучи привидно спокойно, но на места се засилва до презрение и гняв. Поетът изявява специфична находчивост при подбора на конфликтите, обрисовката на характерите в умело вплетени сюжети. Той показва, че и в хумористичните произведения формата трябва да бъде изясна, езикът звучен и музикален. Д. Подвързачов е един от поетите, които въведоха в хумора изясната езикова форма (както Д. Дебелянов и Н. Лилиев). Но авторът не винаги успява от коментирания дребен факт да извлече обобщаващ извод за типичното и го свърже с актуалната проблематика на епохата. Трайното в неговото твор-

чество, онова, което винаги ще привлича вниманието на читателя, е там, дето поетът се добира до сложни творчески анализи на политическата действителност („Апостолът“, „Кражба в рая“ и др.).

Димитър Подвързачов е един от създателите на афоризма в нашата литература. „Афоризмът — пише той — е съгъсена до крайни предели мисъл, пречищено злато на мисълта, без излишни примеси, кристализирано чувство, в сянката на което се тулят често страшни преживелици и дълбоки страдания.“ В тази къса ударна форма той разкри своя образ на сатирик, обиден от порочността на своето време, което му причинява страдания като човек и гражданин. Той преживява тънко чувство да се смее над хората, да се шегува безобидно и обидно в стихове и проза и сякаш бързаше да оправдае думите на Бомарше: „Аз се смея над човешките деяния, за да не плача над тях.“ Д. Подвързачов иска да ни убеди, че всичко в живота е шега и недомислие и тия недомислия той осмива и бичува най-вече в басните си. Той не видя нищо красиво, хармонично, достойно за уважение — освен родината, която издига до култ. България за него е фокусът, който събира най-върховните чувства и мисли, магнит, който привлича най-съвършената и чистото от помислите на човека. Както Пенчо Славейков и той иска да я види културно издигната, наредена до най-напредничавите страни. Така че положителното в сатирата на Д. Подвързачов се изразява в смеха и гнева на поета, предизвикани от изобразяваните отрицателни явления. С басните си той продължава изобличителната традиция на хумора в литературата ни и се налага като поет с определен критично-реалистичен метод.

Поетичният талант на Д. Подвързачов намери проявление във всички хумористични жанрове, но най-пълно се изяви в баснята. Тя заема централно място в цялото му поетично творчество. След като дълги години беше писал сатирични стихотворения, епиграми, фейлетони, афоризми, през 30-те години (до смъртта си 13 ноември 1937 г.) той работи главно в областта на баснята и може да се каже, че тя бе последната му творческа проява. Към нея той премина в зрялата си възраст. В „Щурец“, „Нашенец“, „Вестник на вестниците“, „Кооперативна просвета“ и др. Подвързачов помести повече от 50 басни. Той има всички качества на баснописец — изящен стих, стегната фраза, хумористично виждане и наблюдение, остър поглед да долавя отрицателното, тънко чувство за хумор будно гражданско съзнание и умение да изобрази недъзите на своето време. Обществено-политическата действителност е главен източник на сюжети, теми, идеи и образи и от нея авторът създаде най-хубавите си произведения. Тук чувството е и най-язвително и мисълта напрегната. Д. Подвързачов засяга актуални събития, критикува усгройството на буржоазно-капиталистическото общество. Върви министър по улицата и се оплаква от тежката си „служба“ и пожелава да си даде оставката, но когато тя се явява, той я предава на полицията. Властта е топлото място, което не се изпусна и желанието на героя да напусне министерския пост звучи фалшиво и неубедително („Министер в оставка“). Поетът критикува грабителите на държавни средства, подчертава силата на парата в капиталистическото общество, където човек се цени не по трудовете си качества, а по връзките със силните на деня. Тази тема много пъти е разработвана от наши хумористи, но Д. Подвързачов заостря нейната изобличителност, героят му е по-брутален.

Като литературен жанр баснята непосредствено въздейства върху читателя. Тя трябва да изхожда не само от живота, да бъде в него, но да различава пътя на напредъка и да утвърждава истината. Мястото на баснята е в първата бойна линия за по-голяма нравственост и висши добродетели. Тя не е създадена за съзерцание, да бяга от хората, а трябва да воюва, да се бори срещу отрицателното, да побеждава и налага положителното. Така са гледали на

нея големите баснописци, такива отношения има към нея и Димитър Подвързачов. Той подчертава огромното значение на този литературен вид. Поетът среща баснята в гората, избягала от живота и я поканва да се върне при хората:

Ти вямаш право ни на йота
да бягаш от живота!
По-скоро тръгвай пак със мен назад
към столичния град —
за теб там има работа премного,
макар че днес е доста строго.

Действителността предлага богат материал за отричане. Покварата е пуснала дълбоки корени, просмукана в битието на господстващата класа, злото е взело необикновени размери — непрестанно боричкане на личности, партии, водачи, държавници, подчинени и властващи в обществената йерархия. Д. Подвързачов идва до убеждението, че цялата буржоазна държава е една басня, съставена от герои за басни-хитреци, престъпници, от овце и вълци, от духовно разложени хора, без никакво чувство за обществен ред и прогрес. Той отрича общественото устройство, политическата система, която създава благоприятни условия за развитие на хищническите инстинкти у човека. Авторът се надсвива на недъзите и смехът му е пропит с горчивина от несъвършенството на обществения живот. Той остро критикува цензурата, която задушавала хората на изкуството („Баснописец и басня“).

За да подиграе политическите партии, които слагат на отговорни постове неподходящи лица, Димитър Подвързачов създава баснята „Вълкът и кошарата“. Но това не е познатото Криволево произведение. Поетът влага своя трактовка. Вълкът се представя пред овчаря за разкаял се грешник, но той никога не може да убеди в своята невинност и получава тежко наказание. В голяма част от стихотворенията на поета преобладава песимистичното настроение, но повече от басните му са изградени върху оптимизма, върху вярата в доброто, истината, вяра във възраждащите се сили у човека.

Димитър Подвързачов преосмисля познатите басни, като запазва стария сюжет и образи, като трансформира основния смисъл чрез неочаквани развръзки, за да вложи в традиционната ситуация по-актуални, по-нови идеи. Като истински хумористичен поет той умее да внесе нещо ново в старите класически басни, да ги освежи с нови чувства и мисли, да отрази нашата действителност с нейните характерни черти. Така напр. от познатата басня „Магаре и славей“, като запазва в основни линии съдържанието, образите и замисъла, изгражда нова творба, обогатява я с нови елементи. Тук вече магарето си служи с музиколожка терминология, авторитетно говори за ноти, но зад тази куха фразеология, с която иска да покаже своята компетентност, проличава неговото невежество. Д. Подвързачов постига художественото майсторство в типизиране на геронте, живо и плътно втъкани в сюжета, охарактеризирани главно чрез диалога. Затова по своето съдържание, сюжетна ситуация баснята на Д. Подвързачов „Щурец и мравка“ се различава от тази на Жан Лафонтен, Ив. А. Кривов и П. Р. Славеиков. Сега вече мравката търси храна от щурца — обратно действие на класическата басня. Героят от старата басня е станал големец, неговата партия е на власт и когато сиромашката трудолюбива мравка го моли в името на старото им приятелство да ѝ помогне, той високомерно я пропъжда, защото нямала партийна книжка:

Аха! За житце! Имаш ли партийна книжка?
— Що рече? Книжка? Аз не знам. . .
— Щом нямаш — нищо няма да ти дам!
Тук членска книжка има всяка мишка!
Тогава — хайде въл! Дома си пак иди.
и мързела си победи
как можеш житце да получиш?

Д. Подвързачов бичува грандоманството, високомерието и безскрупулния морал на политически демагози. В живота не всеки, който се труди, добрува, не винаги възтържествува правдата и авторът, без да променя образите, размества героите, откъдето идва и промяна във взаимоотношенията им. Мързеливият и лекомислен шурец е претърпял развитие, властта го е направила високомерен, безчувствен към хорските страдания, забравил е предишните си неволи и напълно се обезличил. Той твърде равнодушно приема молбата на изпадналата в беда мравка. Възприел е отрицателните качества на господстващата класа и чрез него поетът алегорично представя героя на деня. Докато шурецът е придобил друга непозната и характерна за епохата физиономия, то мравката си остава същата. Тя е все така скромна, свита, пословично работлива — тя е самото олицетворение на смиреннието.

Д. Подвързачов по своеобразен начин защитава онеправданата честност и трудолюбие. Той критикува общественото устройство, където тези добродетели са преоценени от партийни уставы и човешките дела се възприемат не от действителни, а от партийни заслуги. Своеволно, чужд на етични начала, ръководен само от лични интереси, еластникът грубо нарушава законите на справедливостта. С какво смирение мравката търси помощ от шурец и с какво безочие най-мързеливият чете морал за трудолюбие. Д. Подвързачов изтъква нравственото превъзходство на трудовия, онеправдания човек, на когото топло съчувствува и страшно ненавижда безсърдечния алчен властник.

Тази идея е отразена и в известната басня „Кокошката със златните яйца“, която Д. Подвързачов по своему разработва, за да осмее обществени нрави и порядки.

Таз басня знаем още от Езопа,
а сетне любопитният читател
бездруго я е чел у не един писател
на източна и западна Европа,
ала за първи път сега у нас
ще кажа истината върху нея аз.

Когато кокошката застарява и престава да бъде полезна, нейният стопанин я продава на държавата. Поуката е конкретна и ясна. Читателят разбира нейното иносказание, затова авторът премахва нравоучителната част. Поетът осмива държавното устройство, което благоприятствува за проявата на неморални деяния, отколкото самите им носители. Характерно явление в буржоазното общество е — спекулацията да взема застрашителни размери и никой да не проявява грижи за бедните. Сам Димитър Подвързачов с непосилен труд е прехранвал семейството си и недоимъкът е бил постоянен негов спътник. Против експлоатацията на народа авторът е разработил и приспособил известните басни — „Лисица и грозде“, „Петел и бисер“, „Орел, рак и щука“ и др. Тези басни са обогатени с нови идеи, взети от обществения ни живот. „Аз не съм онази хубостница, наивната лисица, която някога признала, че гроздето уж кисело видяла, та всички ѝ се смеят чак до днес“ — надменно заявява героинята от баснята „Лисица и грозде“. Тя вече е променила своето отношение, придобила е по-голям опит, станала е по-хитра, по-лукава, добила е качества, характерни за действителността ни през 30-те години. Тя превъзлизава алчността на търговеца в буржоазното общество, който трупа богатство за сметка на народното здраве. Обикновено Подвързачов влага по няколко основни идеи, сюжетното развитие върви по различни направления, подчинени на една главна мисъл. Така напр. той изобличава падението и егоизма на човека, който спекулира с наивността на хората, а от друга — критикува и самите хора от големия град, свикнали всичко да възприемат безкритично. Поетът обхваща повече материал, от повече страни изобличава недъзите.

Главният герой от баснята „Петел и бисер“ е придобил нови качества, станал е по-практичен, подражава на господаря си „опитен и стар доставчик-рушветчия“, знае цената на бисера и с него си осигурява изобилна храна. А това вече подобрява социалното му положение и около него се събират много почитатели — нова идея, различна от старата басня.

Таз басня не би разбрал
самия Ла Фонтен,
да мисли и цял ден —
ако не би му авторът казал,
че днешните петли са умни, подражават
на туй, що господарите им правят.

Подвързачов променя основния замисъл на старата басня — осмиване на глупостта и акцентува върху определени обществени недъзи, критикува онези, които придобиват богатство по нечестен начин. Той черпи материал от своето време и хумористичните му произведения са илюстрация на пороци, така бурно избуяли като бурени върху почвата на буржоазно-капиталистическата експлоатация.

От баснята „Орел, рак и щука“ Подвързачов създава нов вариант, внася своя трактовка. От разногласието на старите герои той изгражда дружба, дошла на власт не да тегли народната кола, а да се храни от нея, да бъде използвана властта за лично благополучие. От пълната кола със „зърна и животинки“ орелът, ракът и щуката „кълвят, мляскат, гълтат“ ненаситно. Те никога не са имали желание да теглят колата, а да използват политическата ситуация за коалиция „без идейна, но дейна“. И най-силното изобличение идва от последните думи: „И днес са там и все са гладни“. Партизанщината, безредието и беззаконието в държавата нанесоха тежки поражения на народа. Политико-обществената действителност дава обилен материал на поета за хумористични произведения, с които Подвързачов се нарежда по силата на иронията до автора на „Бай Ганьо“ и Ст. Михайловски.

В редица свои хумористични творби поетът засяга партизанщината, политическите страсти, борба за власт, но най-силно тези недъзи осмива в „Слон и мъниче“. Като разработва старата басня, той я насища с ново съдържание, продиктувано от обществената действителност. И тук са настъпили изменения у героите. Слонът не е вече горд и величествен, осъзнал е своето безсилие, страхува се от малкото паленце, което е на власт и никой не може да му се противопостави. Важни са не дарованията и моралните качества на човека, а неговото партийно членство, зад което се крие безпринципност, некомпетентност и нравствено падение.

И слон да си, — недей се перчи яко,
щом нямаш зад гърба си нещичко по-яко.

Политическият живот на страната, гоненията и преследванията на опозицията са обект и на други Подвързачови басни. Такива политически явления поетът често е наблюдавал, пък и върху себе си е изпитвал ударите на властващата партия. И в тези произведения той разкрива своето будно гражданско съзнание, винаги изхожда от конкретни поводи. Така напр. за написването на баснята „Велможи и магарета“ той използва поместена във вестниците снимка на наши министри, яхнали на магарета. В това авторът вижда символически образ, непонятен за обикновения читател. И щастливото хрумване на поета се отлива в дълбоко съдържателно изобличително произведение.

Основна тема на Подвързачовите басни е бичуването на политическата разюзданост в страната — тема, която засяга в най-хубавите си творби („Орел, рак и щука“, „Щурец и мравка“, „Слон и мъниче“ и др.). Те са написани с худо-

жествено майсторство, с композиционна стегнатост и хаплив хумор. За тяхното създаване авторът изхожда от богатите си наблюдения над буржоазното общество, добира се до верни анализи на политическия ни живот. С такива реалистично-критични произведения той допринася твърде много за засилването на борбата против обществени извращения.

За да избегне ударите на цензурата, Подвързачов описва източни страни, зад които се крият определени политически лица. Тук той подчертава положителните качества на обикновения човек от народа и вмъква положителния герой в баснята. Вместо да бъде повикан за съвет Абдул Ходжа, най-добродетелният човек в отоманската империя, великият везир се оградява с ласкатели и престъпници (идея, ярко отразена в „Книга за българския народ“ от Ст. Михайловски). Показана е драмата и разочарованието на бедния човек, който цял живот се надява, че справедливостта ще тържествува, но с наивността си става за присмех на околните („Басня за брадата на Абдул Ходжа“). Героят от баснята умира с двайсетметрова брада — символ на търпението и надеждата. Търсенето на истината и справедливостта е предмет и на хумористичните стихотворения в баснена форма за Кючук Хасан с много турски послонии и поговорки. Трябва да отбележим, че към източните иносказания, сензации и мъдрости Д. Подвързачов има особено влечение, те отговарят на живото хумористично чувство на автора. В личните и обществени отношения властвува лъжата и да живее човек спокойно трябва да отбягва истината, чрез която може да си навлече тревога („Истината“). Затова човек не може да живее по свой вкус и по свое разбиране. Той е зависим от околната среда, която му налага своя логика и начин на живот. Навсякъде в обществената действителност поетът вижда демагогия, лицемерие, фалшива нравственост, духовно падение и беззаконие, безпринципност и хамелеонство („Мустафа шербетчия“, „Пюсколия беля“, „Настрада и падишах“). Хумористичните стихотворения за Кючук Хасан са забавни по съдържание, в тях има народна мъдрост, философско прозрение на живота и хаплива ирония. По тях установяваме духовните интереси на поета, богатството на поетичния му талант, превъплътен в най-различни форми и изяви. Тези произведения са изградени върху алегорията, така напр. в разговора на Настрада Ходжа и Хитър Петър автори, като говори за лукавството на лисицата и наивността на лъва, разкрива определена политическа идея — българският народ не трябва да се доверява на своите съседи, които използват неговото добродушие за свои пъклени цели — „от душманин не става хич приятел“ („Когато двама се карат“, „И тъй бай Ганьо“ и др.).

Д. Подвързачов преработва баснята на Ив. Крилов „Вълкът и агнето“ и вмъква в нея определена тенденция. Както в „Слон и мъниче“, „Щурец и мравка“, така и тук той променя основната идея. Вълкът е само наглед хуманен. Той крие старателно хищническите си инстинкти, изчаква момента да нападне жертвата си. Агнето пък от глупост само предлага да бъде изядено, та неговият благодетел да стане „интегрален“. И когато учуденият звяр се изплашил от смеха на дядо Крилов, агнето с насмешка му отвърнало:

Крилов? О, чел съм го и аз!
Но той е автор стар. Днес никой не чете
такъв писател слаб и посен!

Вместо басните на И. Крилов агнето чете произведенията на наши писатели, продали родината си. Алегорията в баснята е ясно подчертана. Наивността на българина не отива по-далеч от глупавото агне, а нашите съседи хитро използват неговата доверчивост. Тази идея е намерила превъплъщение и в баснята за интегралната лисица. Д. Подвързачов видя шовинистичните

стремежи на нашите съседи, а не прозря, поради липса на здрав обществен мироглед, великобългарския шовинизъм и в редица свои хумористични стихотворения, фейлетони и басни застава на неправилни идейни позиции. Особено тази линия на творчество се засилва след подписването на Ньойския договор, когато страната изпада в тежко икономическо положение. Това е разкрито в баснята „Гост на България“, с която Д. Подвързачов осмива чужденеца, дошъл в родината ни и не видял бедственото състояние на народа.

— Но — казват — там живее цял народ отровен
от безочовечното на нашата ананта,
която го притиска и дои
чрез договора на Ньой —
и цял народ живее в ад, както у Данте?
Туй нещо не видя ли ти у тях?
— Нима така? Виж, туй пък не видях!

Това дава основание на Д. Подвързачов да преработи Криловата басня за посетителя в зоологическия музей, който забелязал дребните мушкичи, а не видял слона. Тук трябва да отбележим, че най-непосредствени и правдиви са басните, с които Подвързачов засяга главно недъзите на буржоазното общество. С тях той се изявява като поет реалист, живо свързан с народа, изхождащ от средата на изпадналата след войните в мизерия честна българска интелигенция. Затова хуморът и сатирата през 30-те години придобиват особена сила — те са протест и борба.

Димитър Подвързачов бе един от изтъкнатите наши хумористи. Макар че във всички свои произведения не прояви политическа зрялост — с голяма част от тях продължи традицията на здравия изобличителен хумор в българската литература. Така в басните „Магаре, петел и овца“, „Два гълъба“ той остро разкрива обществената язва — разточителство на държавни средства чрез командировки в чужбина, а с „Жената или мъжът“, „Случаят с Тристан Бернар“ поетът бичува суетността на жената, лишена от майчински чувства, усвоила чужди на народа навици. И той като Г. П. Стаматов има отрицателно отношение към жената. Д. Подвързачов внася нова разработка в баснята на Ив. Крилов за мухата и вола, като влага съвременно съдържание. Като чула мухата любовните слова на жената на рогоносеца, възмутила се от нейната наглост и се завърнала в старата си басня.

В своето хумористично творчество Д. Подвързачов често пъти използва обикновени случки, в които не са заключени големите политически проблеми. От обикновен чут разговор поетът създава сюжетни ситуации, обобщава герои и случки и макар че са далеч от острата конфликтност на времето преди Втората световна война, отразяват характерни черти на епохата. Така се раждат басни като „Пенсионер и магаре“, „Доктор и вълк“, „Баснописец и грамофонни плочи“ и др.

Димитър Подвързачов използва постиженията на класическата басня, учи се от художественото майсторство на безсмъртните създатели на баснята в световната литература, но той не пише пародии басни, стреми се да бъде оригинален, самобитен, да създава свое произведение, със свое виждане и метод, да вложи свои мисли и чувства, да създаде нова по идея и съдържание художествена творба. Подвързачов е изобличител на своето време, отразява характерни черти на действителността, различна от действителността на старите баснописци. Неговата басня е свързана с герои и събития от 30-те години, тя е българска басня. Той често споменава имената на Езоп, Лафонтен и Ив. Крилов, използва техни баснени образи, но им приписва черти от нашата действителност. И тук е най-голямата заслуга на Д. Подвързачов като баснописец — в разработването на този труден литературен жанр. С дълбока почит

и уважение той говори за класиците-баснописци, но когато пише, че вложената нова идея в разработването на техни басни би учудила и самите тях, Подвързачов има предвид общественото развитие. Баснописецът трябва да бъде съдник на своето време, да изхожда от онзи етап от икономическото и културно развитие на народа, да отрази характерни неедъзи, родени от този етап. За написването на определена басня Д. Подвързачов използва материали от няколко автори, така напр. за „Два гълъба“ заема образи от Лафонтен и Ив. Крилов, за „Петел и елмаз“ от Езоп и Лафонтен и пр. Заема и от баснени произведения на наши поети като П. Р. Славейков, Ив. Вазов и Ст. Михайловски. Но Подвързачов се налага като оригинален български автор на басни. От чуждите басни взема алегоричните образи и влага своя трактовка. Героите му са уж стари познати, пък у тях има нещо ново, непознатото досега, станали са по-съдържателни, по-пълни, по-идейни и по-завършени („Петел и елмаз“, „Орел, рак и щука“, „Магаре и славей“ и др.). От късите Езопови, Лафонтенови и Крилови произведения Подвързачов създава дълги, обширни басни, вложената идея налага по-дълго повествование, по-завършена характеристика на героите, дадени в развитие, алегоризиращи определени черти и качества на буржоазното общество. За да раздвижи сюжета и го направи достъпен за читателя, Подвързачов си служи с жив, непосредствен диалог, с поговорки и народни мъдрости. Затова баснята му е разнообразна не само по съдържание, но и по метрика, по стихо-в строеж. Ритмичната стъпка е най-често ямбична, ритъмът е раздвижен, ритмите са пълни. Д. Подвързачов владее до съвършенство художествената реч, майстор е на стиха — музикален и мелодичен. Той си служи с просто, но колоритно слово. Басните на Д. Подвързачов са ярка изява на неговата езикова култура. С голяма част от своите басни той се нарежда до най-изтъкнатите наши баснописци, създали художествени поетични образци от този жанр. В тях се изявява творческата сила на поета, свързан действено със своето време.